

รูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Model of Quality System Management of World Class Standard Schools
under the Office of Basic Education Commission

เพลินตา กะลัมพากร^{*}

Polenta Kalumpakorn

ดร.ศักดา สถาพรวงษา^{**}

Dr.Sakda Sathapornwachana

ดร.สมบัติ คชสิทธิ์^{***}

Dr.Sombat Khotchakit

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างการวิจัยมี 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์จำนวน 4 คน เลือกโดยการใช้เทคนิคการบอกต่อ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 คน ประกอบด้วย อาจารย์ที่สอนบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัย ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล และนักวิชาการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลือกแบบเจาะจง และ 3) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลจำนวน 217 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบศึกษาเอกสาร แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 15 คน และแบบประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้องของรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการวิจัยพบว่า 1) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด 2) มีระบบการประกันคุณภาพภายใน 3) มีการใช้สื่อเทคโนโลยี 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) มีการเทียบเคียงผลการปฏิบัติงานกับปีที่ผ่านมา

^{*} นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{**} อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{***} รองศาสตราจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

เช่น การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) และผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ปัญหาของการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า 1) ครูผู้สอนขาดความรู้ในการบูรณาการเนื้อหาสาระ 2) ขาดทักษะการวิเคราะห์หลักสูตรซึ่งทำให้ไม่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงหลักสูตร 3) ขาดความรู้การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 4) ปัญหาเรื่องการจัดการเรียนการสอน 5) ขาดแคลนครูที่มีวุฒิการศึกษาตรงกับสาขาวิชาที่สอนและไม่มีประสบการณ์และความถนัดวิชาที่สอน 6) ครูมีภาระงานอื่นมากกว่างานสอน 7) งบประมาณไม่เพียงพอและการเบิกจ่ายเงินงบประมาณล่าช้า 8) ครูขาดทักษะการใช้เทคโนโลยี 9) ขาดเครือข่ายการศึกษาระหว่างประเทศ และ 10) มีปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร 2. องค์ประกอบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ การนำองค์การ การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นกระบวนการเชิงระบบ การมุ่งเน้นบุคลากร กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา การควบคุมคุณภาพทั่วทั้งองค์กร และการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานตามมาตรฐานที่กำหนด 3. รูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ และบริบท ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 3 มิติ มิติที่ 1 วิธีการบริหารจัดการระบบคุณภาพ “AGTIC” ประกอบด้วย การวิเคราะห์ห้องค์กร การกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาทีมงานการดำเนินงานและการควบคุมคุณภาพ มิติที่ 2 องค์ประกอบการบริหารจัดการระบบคุณภาพ มี 9 องค์ประกอบ มิติที่ 3 อำนาจหน้าที่ของโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงานงบประมาณและบริหารงานทั่วไป ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการดำเนินงาน การนำไปใช้ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการสรุปผลการดำเนินงาน ส่วนที่ 4 เงื่อนไข ประกอบด้วย เงื่อนไขความสำเร็จและเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรค 4. การตรวจสอบเชิงปริมาณของรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยภาพรวม รายงานองค์ประกอบของรูปแบบ และรายด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ / การบริหารจัดการระบบคุณภาพ / โรงเรียนมาตรฐานสากล

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to study the present condition and problems in quality management system world class Standard Schools under the Office of Basic Education Commission, 2) to study the components of quality management system world class Standard Schools, 3) to develop the model of quality management system world class Standard Schools, and 4) to examine the model of quality management system of world class Standard Schools. The sample in this study included: 1) 4 administrators of outstanding world class Standard Schools under the Office of Basic Education Commission, 2) 15 experts consisting of university instructors teaching educational administration and administrators in world class Standard Schools under the Office of Basic Education Commission. The research instrument included: documents, an interview, and a questionnaire asking the utility, possibility, suitability, and correctness of the model. The quantitative statistics used to

analyze the data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The qualitative analysis was content analysis. The findings were as follows: 1. The present condition and problems of the model of quality management system of world class Standard Schools under the Office of Basic Education Commission revealed that there were: teaching and learning activities, internal assurance, use of instructional technology, research for educational development, and measurement of learning performances such as O-NET, N-T of the students in the previous year. The results of comparison between the performance of schools in the previous year and the model of quality management system of world class Standard Schools under the office of Basic Education Commission were as follows: As for academic administration, it was found that teachers lacked knowledge of integrating contents, skills, and knowledge in teaching according to instructional strategies, skills in curriculum analysis which led to not being able to apply leaning activities in accordance with the curriculum, knowledge in using instructional media, and knowledge in managing student-centered activities. As for personnel administration, it was found that teachers were not qualified, teachers were not specialized in their field of study, and teachers lacked experiences, aptitudes in teaching performance and lacked responsibility in their work. Also they had debt problems, problems in knowledge in the subjects and skills concerning curriculum, lesson plan, research and development. They also had other tasks besides teaching such as financial work, paper work about materials and community relationship. As for problems in budget, there was not enough budgeting for management and a delay in budget payment. As for general administration, teachers were not keen in using technology for paper work due to promotion exams; there were problems in international education network and problems in using English for communication. 2. In terms of components of quality management system of standardized schools under the Office of Basic Education Commission, there were 9 components as follows: organizational leadership, strategic planning, emphasis of students and related personnel, analysis and knowledge management measurement, systematic process, personnel emphasis, educational administration process, quality control of the organization and emphasis on performance achievement according to the standard fixed 3. In terms of the model of quality management system of world class Standard Schools under the office of Basic Education Commission, there were 4 parts as follows: 1.1) organizational leadership consisting of principles, objectives, and context; 1.2) quality management system of world class Standard Schools under the office of Basic Education Commission, consisting of 3 dimensions: dimension 1 – method of quality management system “AGTIC” consisting of analysis, goal setting, teamwork, implementation and control, dimension 2- components of quality management system consisting of components, dimension 3- authority consisting of 4 task: academic management, personal management, budgeting management and general management. 1.3) the use of the model consisting of 4 parts: preparation, usage,

measurement of performance and conclusion of performance; 1.4) condition consisting of condition of success and condition of failure. 4. In terms of examination of quality management system model of world class standard schools, it was found that as a whole and each component of the model were at the highest levels. The usefulness, possibility, suitability, and correctness of all aspects were also at the highest level.

Keywords: Model Development / Quality Management System / Standardized Schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษา ไว้ในมาตรา 49 ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การศึกษา และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งส่งผลให้ทุกองค์กรต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของตนเองและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะและค่านิยมที่ดึงมาเพื่อการดำเนินชีวิต และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (วรรณ ขุนศรี, 2549) จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาและแข่งขันกับนานาประเทศในทุกๆ ด้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศให้ทัดเทียมกับอารยประเทศและสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นความมุ่งหวังของคนไทยทั่วประเทศ จึงเป็นภารกิจสำคัญที่ต้องปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาอย่างรวดเร็วทั้งระบบด้วยการปฏิรูปการศึกษา เพราะการปฏิรูปการศึกษา คือการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ เปลี่ยนแปลงทั้งวัฒนธรรม ความเชื่อ ความคิดและการกระทำที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นับเป็นหนทางเดียวที่จะยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้พัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศได้ (วิชัย ต้นศิริ, 2547) โรงเรียนซึ่งถือว่าเป็นองค์การทางการศึกษาหรือหน่วยงานหนึ่งของสังคมที่มีบทบาทที่สำคัญในการผลิตบุคลากร ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถ จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ การบริหารการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนนั้น สิ่งสำคัญมากคือต้องมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษาที่ดี เป้าหมายสำคัญคือ การที่จะทำให้การศึกษา มีคุณภาพมาตรฐานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ที่จะนำไปสู่การพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพ และมาตรฐานสูงขึ้น เท่าเทียมหรือใกล้เคียงนานาอารยประเทศ ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนทั้งระบบ คุณภาพของโรงเรียนจึงเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาโรงเรียนให้มีศักยภาพ มีความพร้อมในการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้พร้อมรับมือกับภาวะการต่างๆ มีนักเรียนที่มีคุณภาพ สามารถเป็นโรงเรียนต้นแบบในการบูรณาการพัฒนาศึกษา มีระบบการเรียนการสอนที่ดี มีอุปกรณ์ครบครัน มีห้องสมุด มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีบุคลากรครูที่มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู เปิดใจกว้างรับฟังปัญหาต่างๆ เพื่อให้เด็กมีความอบอุ่น มีกระบวนการคิดด้วยตนเอง กล้าถาม กล้าพูด กล้าแสดงออก มีมารยาทที่ดีงาม มีศีลธรรมอันดี มีคุณธรรมเพื่อพร้อมนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป (ดิเรกวรรณเศียร, 2551)

จากการศึกษาและวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ด้านการบริหารจัดการระบบคุณภาพ คือบุคลากรบางส่วนไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ยังยึดติดกับวัฒนธรรมการทำงานแบบเดิม การประสานงานในแต่ละระดับยังไม่เชื่อมโยงสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน โรงเรียนมาตรฐานสากลส่วนใหญ่มีบุคลากรจำนวนมาก ครูบางส่วนมีความมุ่งมั่นที่จะสอนนักเรียนเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยเป็นหลักทำให้ไม่เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงาน นอกจากนี้หัวหน้างานบางคนขาดทักษะการบริหารจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาต่อไป ผลการวิจัยพบปัญหาสำคัญของการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลพบว่า ความพร้อมในการขับเคลื่อนกระบวนการทำงาน และการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาการจักระบบและมอบหมายผู้รับผิดชอบระบบการกำกับ สนับสนุน ติดตามและประเมินผลการนำรูปแบบไปใช้ในการปฏิบัติ รวมทั้งควรเร่งแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นระหว่างกระบวนการนำระบบไปใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

จากสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนและนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลจึงถือเป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การบริหารโรงเรียนให้บรรลุถึงคุณภาพการศึกษา และสนองตอบต่อแนวทางในการแก้ไขปัญหในการจัดการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นเพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายในการบริหารงานโรงเรียนมาตรฐานสากลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจศึกษาเพื่อหาคำตอบว่ารูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ดีควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล มี 3 ขั้นตอนย่อย 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล 2) สังเคราะห์ข้อความรู้จากเอกสารที่ศึกษา 3) สรุปข้อความรู้เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย 1) การศึกษาภาคสนาม (Pilot Study) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นโรงเรียนกรณีศึกษาที่เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีการปฏิบัติดี 4 โรงเรียนที่ผ่านการเลือกโดยใช้เทคนิคการเลือกโดยการบอกต่อ (Snowball Technique) 2) สังเคราะห์ข้อมูลการศึกษาภาคสนาม

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย 1) สังเคราะห์ข้อความรู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลเพื่อนำมากร่างรูปแบบ 2) ยกร่างรูปแบบ เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้นำข้อความรู้ที่เก็บรวบรวมได้ในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้กรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงทฤษฎี และขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล มาทำการยกร่างเป็นรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย 1) ตรวจสอบรูปแบบเชิงคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน โดยการสัมภาษณ์แบบมีจุดสนใจเฉพาะ (Focus Group Interview) เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล 2) ตรวจสอบรูปแบบเชิงปริมาณโดยผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 217 คน เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ใน 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 5 การแก้ไขปรับปรุงและพัฒนารูปแบบเป็นฉบับสมบูรณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำผลการตรวจสอบรูปแบบเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณของรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลมาปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์

กลุ่มประชากรการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 500 คน

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 217 คน โดยการเปิดตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า

1) การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลพบว่าสภาพปัจจุบันโรงเรียนมาตรฐานสากลมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระบบการประกันคุณภาพภายใน การใช้สื่อเทคโนโลยี การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการเทียบเคียงผลการปฏิบัติงาน เช่นการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) การประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน (N-T) ของนักเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนตนเองเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ปัญหาการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ครูผู้สอนขาดความรู้ในการ บูรณาการเนื้อหาสาระ ครูขาดทักษะและความรู้ในการสอนตามแผนกลยุทธ์ ขาดทักษะการวิเคราะห์หลักสูตรไม่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงหลักสูตร ปัญหาสื่อการจัดการเรียนการสอน ขาดความรู้การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ปัญหาการบริหารงานบุคคล การขาดแคลนครูเชิงคุณภาพ ขาดแคลนครูที่มีวุฒิการศึกษาตรงกับสาขาวิชาที่สอน ประสบการณ์ และความถนัด วิชาชีพครู ครูขาดจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อวิชาชีพครู ปัญหาหนี้สินครู ขาดบุคลากรที่มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับหลักสูตร แผนการสอน วิจัยและพัฒนา ภาระงานอื่นมีมากในสถานศึกษาที่ไม่ใช่งานหลักคือการสอนได้แก่งานการเงิน พัสดุ ความสัมพันธ์ชุมชน ปัญหาการบริหารงบประมาณ ประสบปัญหาทางงบประมาณไม่เพียงพอ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณล่าช้า ปัญหาการบริหารทั่วไป ปัญหาบุคลากรไม่ถนัดการใช้เทคโนโลยีเพื่องานธุรการเนื่องจากมีการสอบเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง ปัญหาการสร้างเครือข่ายการศึกษาระหว่างประเทศมีปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร

2) องค์ประกอบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ประกอบด้วย การนำองค์การ การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นกระบวนการเชิงระบบ การมุ่งเน้นบุคลากร กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา การควบคุมคุณภาพทั่วทั้งองค์กร การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน

3) การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า

ส่วนที่ 1 ส่วนนำประกอบด้วย หลักการ วัดดูประสงค์และบริบท 1) หลักการประกอบด้วยวิสัยทัศน์ มาตรฐาน การพัฒนาบุคลากร การทำงานเป็นทีม การสร้างแรงจูงใจ การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) วัดดูประสงค์ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้อยู่บนมาตรฐานสากล พัฒนาศักยภาพของบุคลากรสถานศึกษาตามมาตรฐานสากล พัฒนาวิธีการปฏิบัติงานของบุคลากรสถานศึกษาตามมาตรฐานสากล พัฒนาวิธีการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานสากล 3) บริบทประกอบด้วย เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียนสนองต่อเป้าหมายการศึกษาชาติ หน่วยงานต้นสังกัดและความต้องการของโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การดำเนินงานของโรงเรียนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งภายใน ภายนอกโรงเรียน มีการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆของโลก และการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนการสอนและการบริหาร

ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลประกอบด้วย 3 มิติ มิติที่ 1 วิธีการบริหารจัดการระบบคุณภาพได้แก่การวิเคราะห์องค์กร การกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาทีมงาน การดำเนินงาน มิติที่ 2 องค์ประกอบการบริหารจัดการระบบคุณภาพ พบว่า ประกอบด้วย การนำองค์การ การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นกระบวนการเชิงระบบ การมุ่งเน้นบุคลากร กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา การควบคุมคุณภาพทั่วทั้งองค์กร การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน มิติที่ 3 อำนาจหน้าที่การบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารทั่วไป

ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน การเตรียมการดำเนินงาน การนำไปใช้ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการสรุปผลการดำเนินงาน

ส่วนที่ 4 เงื่อนไขประกอบด้วยเงื่อนไขความสำเร็จได้แก่ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารมีความสามารถการบริหารและทักษะการบริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหาร มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจ มีเครือข่ายการศึกษา

เงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคได้แก่ บุคลากรไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานให้มุ่งสู่การบรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานสากล สถานศึกษาไม่กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายความสำเร็จให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ผู้บริหารไม่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติงานของบุคลากรขาดการมุ่งเน้นที่ผลสำเร็จของงาน

4) การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ผลการตรวจสอบรูปแบบภาพรวม ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้องของรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาแยกรายองค์ประกอบ ด้านบริบท พบว่าความเป็นประโยชน์ข้อ 4 ความเป็นไปได้ข้อ 1 ความถูกต้องข้อ 6 ทุกข้อดังกล่าวอยู่ในระดับมาก ด้านวัดดูประสงค์พิจารณารายด้าน ความเป็นประโยชน์ข้อ 2 ความเหมาะสมข้อ 5 ความถูกต้องข้อ 1 อยู่ในระดับมาก ด้านวิธีการบริหารจัดการระบบคุณภาพการวิเคราะห์องค์กรด้านความเหมาะสมข้อ 1 อยู่ในระดับมาก ด้านความเป็นไปได้ การควบคุมคุณภาพอยู่ใน

ระดับมาก ตัวแบบองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพการนำองค์กร ด้านความเป็นไปได้ การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องด้านความเหมาะสม ผลการตรวจสอบรูปแบบภาพรวม พบว่าค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นระดับมาก

ผลการตรวจสอบเชิงปริมาณของรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ตัวแบบหรือระบบการบริหารจัดการคุณภาพ ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพไปใช้ ส่วนที่ 4 เงื่อนไขและข้อจำกัด และโดยรวมทั้งหมดในด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้อง (S.D=0.10) เมื่อพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลในแต่ละส่วนพบว่ารายการในแต่ละส่วนมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยพบประเด็นตามวัตถุประสงค์การนำเสนอผลการวิจัยพบว่า 1) ส่วนนำ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์และบริบท 2) รูปแบบ ประกอบด้วย วิธีการบริหารคุณภาพ องค์ประกอบของการบริหารจัดการระบบคุณภาพ อำนาจหน้าที่ การบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล 3) การนำไปใช้ ประกอบด้วย การประชุมชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจ การกำหนดงาน มอบหมายงาน กระจายความรับผิดชอบ การนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมผลการดำเนินงาน แก้ไขปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการบริหารงาน 4) เงื่อนไข ประกอบด้วย เงื่อนไขความสำเร็จและเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรค สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิณสุตา สิริธรรังศรี (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่นำเสนอประกอบด้วย 4 ส่วนด้วยกัน คือ 1) ความนำ ประกอบด้วย แนวคิด หลักการ และวัตถุประสงค์ 2) องค์ประกอบและสาระสำคัญของรูปแบบ ประกอบด้วยสภาพแวดล้อม การจัดการศึกษา ปัจจัยการจัดการศึกษา กระบวนการจัดการศึกษา ผลผลิตการจัดการศึกษา ข้อมูลย้อนกลับทางการศึกษา ยุทธศาสตร์การดำเนินงานและประเภทของรูปแบบ 3) เงื่อนไข และตัวบ่งชี้ความสำเร็จของรูปแบบ 4) ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และแนวทางแก้ไข รายละเอียดผลการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านหลักการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี ชันจินดี (2541) วิจัยเรื่อง องค์ความรู้ของแนวคิด การเสริมสร้างพลังในองค์กร แนวทางการประยุกต์ใช้แนวคิดการเสริมสร้างพลังในองค์กรทางการศึกษา ที่เน้นในเรื่องการบริหารจัดการในองค์กร ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดการเสริมสร้างพลัง เป็นแนวคิดที่นำมาใช้เพื่อพัฒนาองค์กร โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการทำงาน มีการบริหารงานในองค์กร มีการทำงานเป็นทีม ควรพัฒนาองค์กร ควรมีการปรับโครงสร้างระบบบริหารในองค์กร โดยมีการวางแผนงานให้มีการกระจายอำนาจให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ด้านหลักการยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยนต์ เสรีเรืองยุทธ (2548) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า 1) สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงาน 2) ให้รางวัลความสำเร็จที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อสัมฤทธิ์ผลและใช้แนวทางการบริหารที่ท้าทายให้บุคลากรรู้สึกอยากเปลี่ยนแปลง 3) ทำให้บุคลากรกล้าแสดงการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงอย่างมีเหตุผล 4) สามารถรักษาสภาพการเปลี่ยนแปลงนั้นไว้ได้อย่างยาวนานที่สุด

ด้านองค์ประกอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ เตียวต้อย (2553) วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ด้านองค์ประกอบได้แก่ 1) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและพนักงาน 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการนำองค์กร 3) การบริหารงานอย่าง

ต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ไพชยนต์ จันทเขต และคณะ (2553) การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนประสาทวิทยาคาร ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและแนวทางการจัดการศึกษา 1) การนำองค์กร ประกอบด้วย 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง 4) การวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร 6) กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา

วิธีการบริหารคุณภาพ AGTLE สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเพ็ญ ทัศนเมธิน (2544) วิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่อปัจจัยภายนอกและภายในองค์กรที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์การ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์การมากที่สุด คือ นโยบายและเป้าหมายของห้องสมุด ผู้บริหารส่วนใหญ่ เห็นว่าปัจจัยภายใน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์การมากกว่าปัจจัยภายนอก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 ใช้เป็นแนวทางให้กับโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน

1.2 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการระบบคุณภาพ โรงเรียนมาตรฐานสากล

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบของการบริหารงานจัดการระบบคุณภาพไปทดลองใช้กับโรงเรียนดีศรีตำบล โรงเรียนประจำอำเภอ โรงเรียนในฝัน เพื่อศึกษาว่ารูปแบบการบริหารงานจัดการระบบคุณภาพมีประสิทธิภาพเพียงใด

2.2 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของรูปแบบของการบริหารงานจัดการระบบคุณภาพ

2.3 ควรมีการพัฒนาตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานจัดการระบบคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

ชัยยนต์ เสรีเรืองยุทธ. (2548). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามการรับรู้ของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดิเรก วรรณเศียร. (2551). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

วิชัย ต้นศิริ. (2547). ขับเคลื่อนการพัฒนายกระดับโรงเรียนชั้นนำที่มีความพร้อมสู่โรงเรียนดีมี

มาตรฐานสากล. การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วรรณ ขุนศรี. (2549). การจัดการเรียนเพื่อพัฒนาทักษะในการคิด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์, วิชาการ.

พิณสุดา สิริรังศรี. (2549). การนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พรเพ็ญ หัตถเมธิน. (2544). **ทัศนะของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐต่อการเปลี่ยนแปลงองค์การ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพชยนต์ จันทเขต และคณะ. (2553). **การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนประสาทวิทยาคาร**. จังหวัดสุรินทร์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สุมาลี ขุนจันดี. (2541). **องค์ความรู้ของแนวคิดการเสริมสร้างพลังในองค์กร**. กรุงเทพฯ : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **แผนยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อนันต์ เตียวต้อย. (2553). **รูปแบบการบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคล. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.**
- Krejcic, R. V. & Morgan. (1970). **Educational and Psychological Measurement**.
New York : McGraw-Hill